

Onderwerp	Continuïteit gaslevering
Zaaknummer	321005
Datum	11 oktober 2022
Portefeuillehouder	H.J. Scholten
Medewerker	Vogteloo, A. (Andrea)

Doel

De gemeenteraad informeren over de continuïteit van gaslevering.

Aanleiding

Twentse gemeenten werken al jaren samen om gezamenlijk energie in te kopen via een Europese aanbesteding. Sinds 2018 streven gemeenten en deelnemende partijen ernaar om de energie die ze gebruiken duurzaam en lokaal op te wekken om als 'launching customer' bij te dragen aan de opgave van de RES Twente. Zo is er via een inbesteding in 2019 een contract gesloten met Twence voor de levering van 100% duurzame elektriciteit per 1 januari 2022 aan 11 gemeenten en Twentse partners die bij betrokken gemeenten moet worden opgewekt.

Duurzame lokaal opgewekte aardgas en aanbesteding

Twence was echter nog niet in de gelegenheid om als leverancier op te treden van CO₂ gecompenseerd aardgas in combinatie met groengas. Om hier invulling aan te geven heeft Twence een onderzoek laten uitvoeren. Voor de tussenliggende periode is er een kortlopend contract gesloten met Gazprom, die nu onder de naam SEFE Energy LTd. verder gaat, als resultaat van een Europese aanbesteding voor de levering van CO₂ gecompenseerd aardgas.

De uitkomsten van het onderzoek van Twence was dat zij niet de rol van energieleverancier willen vervullen, omdat hun organisatie hier niet op is ingericht. Wel kan Twence vanaf 2023 groengas leveren. In januari 2022 is er daarom een Europees aanbestedingsproces gestart om een nieuwe energieleverancier voor CO₂ gecompenseerd aardgas te contracteren met de mogelijkheid om die te verduurzamen d.m.v. levering van garanties van oorsprong (GVO's) voor groengas.

Het contract met SEFE Energy Ltd. loopt tot 1 januari 2023 voor Enschede, Losser en Hof van Twente en voor de gemeenten Borne, Dinkelland, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Oldenzaal, Tubbergen, Wierden en overige Twentse partijen loopt het contract af per 1 januari 2025. Volledigheidshalve melden wij u nog dat de Twentse crematoria meedoen met deze aanbesteding, maar geen contract hebben met Gazprom/ SEFE Energy Ltd en dat hun huidige energiecontract ook op 1 januari 2023 afloopt.

Veranderende aardgasmarkt

Vanwege de Russische invasie in de Oekraïne is de energiemarkt veranderd. Daardoor kwamen de Gazprom contracten onder vuur te liggen. De regionale werkgroep 'duurzame lokale energie inkoop' heeft daarom de mogelijkheden verkend om de energiecontracten met Gazprom voortijdig te ontbinden. Er is door de werkgroep contact gezocht met de VNG en andere decentrale overheden om de kennis te bundelen en de financiële gevolgen in kaart te brengen voor vroegtijdige ontbinding. In die periode viel Gazprom niet onder toen geldende sancties en waardoor er veel haken en ogen zaten ontbinding van de contracten. De verschillende onderzoeken van EZK, VNG en de externe energiemakelaar wezen uit dat Gazprom Nederland niet geweerd kon worden omdat Gazprom Nederland een in Nederland geregistreerde onderneming is.

Vijfde sanctiepakket

Met het vaststellen van het vijfde sanctiepakket tegen Rusland door de EU in april 2022 veranderde de positie van Gazprom, omdat overheidsorganisaties vanaf dat moment geen opdrachten meer mochten verstrekken aan entiteiten met Russische deelname. Ook moesten overheden contracten met aan Russische entiteiten gelieerde ondernemingen beëindigen. De Raad van Europa heeft bepaald dat uiterlijk 10 oktober 2022 overheidsorganisaties de aardgas contracten met SEFE Energy Ltd. moeten opzeggen. Zolang SEFE Energy Ltd. onder het vijfde sanctiepakket valt zijn ze uitgesloten voor Europese aanbesteding en hebben ze geen recht op een schadeclaim bij voortijdig opzegging.

Aanbestedingsprocedure met een flinke hoge stijging van de prijs.

Inmiddels door de regionale werkgroep 'duurzame lokale energie inkoop' een zorgvuldige Europese aanbestedingsprocedure doorlopen voor CO₂ gecompenseerd aardgas voor 11 gemeenten, bedrijfsvoering organisatie Noaberkracht, de VRT en de Twentse crematoria en voor de gemeenten Enschede, Losser en Hof van Twente is een tweede perceel groengas GVO's in de markt gezet. Twence had als enige leverancier voor groengas GVO's ingeschreven op deze aanbesteding. Omdat er geen geldige inschrijving op aardgas was ontvangen, is er een-op-een onderhandeld met Vattenfall binnen de juridische kaders van Europese aanbesteding en met het bestek als uitgangspunt. Dit uiteindelijk toch nog geresulteerd in een marktconform aanbod. Op vrijdag 2 september 2022 is door de regionale werkgroep 'duurzame lokale energie inkoop' de gunning afgegeven middels een brief voor de levering van de benodigde volumes aan aardgas voor 4 jaar ingaande per 1 oktober 2022. De contracten zijn nog niet getekend maar voor 15 september moeten de prijzen voor het vierde kwartaal van 2022 wel zijn vastgezet. De energiecontracten met SEFE Energy Ltd. moeten dan ook voor 13 september opgezegd worden, zodat Vattenfall tijdige alle aardgasaansluitingen kan overnemen. De 11 Twentse gemeenten en partners staan wel voor een flinke kostenverhoging, net als iedereen die op dit moment een nieuw contract moet afsluiten vanwege de huidige energiemarkt. We kunnen nu nog niet exact in kaart brengen wat de financiële gevolgen zijn voor 2022, maar we houden rekening met een kostenverhoging.

Inhoudelijke boodschap

Door een reportage van Nieuwsuur zijn er door verschillende partijen Kamervragen gesteld over de verplichting aan overheden om de aardgascontracten met SEFE Energy Ltd. te beëindigen. Veel overheidsorganisaties hebben moeite om een aardgasleverancier te vinden en de organisaties die wel een aardgasleverancier hebben gevonden zijn veel duurder uit dan voorheen. Bovendien is gebleken dat verschillende Europese landen een andere koers varen ten aanzien van het sanctiepakket, dan wel er een andere interpretatie op na houden nadat de Duitse staat de zeggenschap van Gazprom Germany (moeder van Gazprom Energy) naar zich toegetrokken heeft.

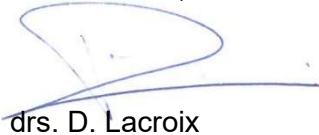
Vanuit de regionale aanbestedingswerkgroep is er daarom regelmatig contact geweest met het ministerie van EZK en de VNG om te verifiëren of te verwachten valt dat de Nederlandse koers binnen afzienbare tijd veranderd en de aardgascontracten met SEFE Energy Ltd. niet opgezegd hoeven te worden. Ook de bestuurlijk trekker heeft hierover persoonlijk contact gehad met minister Jetten. Zelfs op de dag van gunning is er nog contact geweest of het te verwachten viel dat de minister van koers zou wijzigen. Daarop kreeg de werkgroep het antwoord dat dit niet het geval was. De brief van minister Jetten aan de Tweede Kamer van 6 september 2022, waarin hij de termijn dat overheidsorganisaties ontheffing kunnen krijgen om hun contracten met SEFE Energy te beëindigen doorschuift naar 1 januari 2023, heeft ons dan ook ten zeerste overvallen.

Conclusie

Nu de termijn voor de aangekondigde verruiming van het ontheffingenbeleid door de minister is opgeschoven naar 1 januari 2023, biedt dat mogelijk zicht op een reductie van de uitgaven. Daarom wordt door de regionale werkgroep 'duurzame lokale energie inkoop' onderzocht of de financiële consequenties beperkt kunnen worden. Met Vattenfall zijn er gesprekken opgestart om de bereidheid te verkennen om de ingangsdatum van de leveringscontracten 3 maanden later in te laten gaan. Daarnaast onderzoekt Infense advocaten de juridische consequenties van de gunning. Ook blijft de werkgroep in gesprek met EZK over toekomstige verwachting en compensatie van de financiële gevolgen voor gemeenten.

Op dit moment is het nog niet duidelijk wat de mogelijkheden zijn voor het vervolg van de Europese aanbesteding. Zodra die bekend zijn en inzichtelijk is wat de financiële consequenties zijn zullen wij u hierover informeren.

Burgemeester en wethouders van Hof van Twente,
de secretaris,

drs. D. Lacroix

de burgemeester,

drs. H.A.M. Nauta-van Moorsel MPM

Bijlage(n):

1. FAQ gaslevering